

خواندن برای ارتقای سواد در چین

فرهنگ غنی کتابخوانی در الگویی از مدارس آموزش ابتدایی چین

دکتر اکرم عینی

یا برنامه سوپ سنگی برای خواندن شاد به صورت گروهی» و با حمایت مالی یک مؤسسه هنگ کنگی، با عنوان بنیاد خانواده چن یت - سن^۲ انجام شده است. گوردون می گوید: من همراه با سه نفر از اعضای هیئت اجرایی بنیاد، از این مدرسه بازدید کردیم. مدرسه‌های روستایی که متفاوت‌تر از مدرسه‌های دیگری بود که قبلاً دیده بودیم و دارای امکانات شهری با کتابخانه‌های دارای قفسه‌هایی با طبقه‌های شیک و رنگارنگ بودند. وسیله نقلیه از بین زمین‌های کشاورزی پراکنده گذشت و بعد از عبور از یک جاده خاکی پیچ در پیچ و تند و سخت، به مدرسه‌ای رسید که امکانات کمی داشت. چند کلاس کوچک بدون هیچ امکانات و دکوراسیون و فنآوری مشاهده کردیم. این مدرسه علی‌رغم فقر شدید و نداشتن وسایل گرمایشی و امکانات بسیار محدود، در برنامه خواندن شرکت کرده و حتی برنامه‌ای با سطح بالاتر را اجرا کرده بود. مدرسه دارای کتابخانه‌ای بود که تازه رنگ زده بودند و آن اتاقی بود که به‌طور جداگانه به کتابخانه اختصاص داده بودند. دیوارهای اتاق رنگ شده، دارای قفسه‌های چوبی و انباشته از کتاب‌های چاپی بود.

برگزاری نمایشگاه‌های کتاب باعث می‌شود دانش‌آموزان تشویق شوند تا علائق مطالعاتی خود را دنبال کنند و عناوین کتاب‌هایی را که خوانده‌اند به اشتراک گذارند.

هدف برنامه خواندن این نیست که نمرات خواندن^۴ دانش‌آموزان افزایش یابد بلکه هدف، توسعه نگرش مثبت به خواندن است تا از این طریق به دانش‌آموزان القا شود که در مدرسه و خانه بیشتر بخوانند و در نتیجه از توانایی خواندن، نوشتن، صحبت کردن و تلفظ بهتری در سراسر عمر خود برخوردار شوند. بسیاری از مربیان آموزشی می‌توانند از این مدل استفاده کنند. مفهوم اصلی هسته مشترک استانداردهای دولتی^۵ اولویت دادن به آموزش

اشاره

دکتر کارول گوردون، استاد دانشگاه راجرز، در نشریه کتابخانه آموزشی شماره ژانویه سال ۲۰۱۴ گزارش بازدید خود از برخی مدارس ابتدایی روستایی در شانگهای چین را، که در آن‌ها شیوه‌ای خاص از کتابخوانی، برای ارتقای سواد خواندن دانش‌آموزان، اجرا شده منتشر کرده است. در این شیوه، فرهنگ یا برنامه کتابخوانی بر سه ستون استوار است:

۱. بستر همکاری^۱ بین مدیر مدرسه، معلمان و پدر و مادر؛
۲. زیرساخت‌های مشترک از اصول؛
۳. زمان اختصاص داده شده برای خواندن و کتابخوانی و دسترسی به مواد و منابع خواندنی.

آشنایی با این برنامه می‌تواند برای کتابداران آموزشی مناسب باشد. در اینجا چکیده‌ای از گزارش گوردون ارائه می‌شود.

مدرسه‌ای
ابتدایی در
شانگهای

گوردون گزارش می‌کند که وی به منظور بازدید از هفت مدرسه چین، که در برنامه‌های سوادآموزی نوآورانه مشارکت داشته‌اند، به این کشور سفر کرده است. این برنامه با نام چینی «اس سهر^۲

تمام درهای هر کلاس درس به ایوان و بالکنی در راستای طول ساختمان باز می‌شود. این گونه طراحی ساختمان باعث تسهیل حرکت چرخ‌دستی حاوی کتاب^۹ بین کتابخانه و کلاس درس می‌شود. در چین کتابخانه‌های مدارس انواع مختلفی دارد؛ از یک کلاس ساده تا یک مرکز با امکانات متفاوت، که حاوی عناوین کتاب‌های بسیار، شامل دو زبان چینی و انگلیسی، است.

در این مدارس فرهنگ کتاب‌خوانی بر سه ستون استوار است:

۱. همکاری زیر بنایی بین مدیر، معلمان و پدر و مادر.
۲. زیرساخت‌های مشترک از اصول
۳. زمان اختصاص داده شده برای خواندن و کتاب‌خوانی و دسترسی به مواد و منابع خواندنی.

این رویکرد سه لایه^{۱۰} از نظریه استنفان کراشن^{۱۱} در کتاب **قدرت خواندن**: بینش‌هایی از پژوهش (کتابخانه‌های نامحدود^{۱۲}، ۱۹۹۳) الهام گرفته شده است. محققان، اغلب از نظریه کراشن برای ترویج خواندن و پشتیبانی از سوادآموزی دانش‌آموزان استفاده می‌کنند و برای آموزش سواد، آموزش مستقیم را به‌عنوان روش غالب برای آموزش خواندن، توصیه می‌کنند. اما در این برنامه، دانش‌آموزان چینی می‌توانند خودشان کتاب مورد علاقه خود را برای خواندن انتخاب کنند ولی برعهده مدیران و معلمان است که تشخیص دهند آیا توانایی خواندن دانش‌آموزان از طریق خوانش^{۱۳} بهبود یافته یا خیر؟ بنابراین در چین کتاب‌خوانی بخشی از برنامه سوادآموزی محسوب می‌شود. کادر آموزشی بر این باورند که انتخاب آزاد منابع خواندنی توسط کودکان با عواملی چون افزایش انگیزه، تعهد، تنوع علائق خواندن و نیز دامنه و عمق خواندن همبستگی دارد. در واقع هنگامی که خواننده غرق در محتوای کتاب می‌شود یعنی مطلب را درک کرده است.

مبتنی بر سواد^{۱۴} است. همه مدارس با هدفی مشترک این برنامه را اجرا می‌کنند اما برخی متفاوت‌تر و به روشی مؤثرتر هدف را دنبال می‌کنند.

علی‌رغم محدودیت‌هایی که در جامعه چین و نظام آموزشی وجود دارد، در این مدارس بچه‌ها با عشق به کتاب و کتاب‌خوانی و به‌طور کلی با خواندن رشد می‌کنند. باید دانست که اگر چه جمعیت با سواد چین به تأمین جایگاه این کشور در اقتصاد جهانی کمک خواهد کرد، اما انگیزه و هدف اصلی برنامه خواندن این نیست، بلکه برگزارکنندگان برنامه، اهمیت ابعاد عاطفی و شخصی خواندن را مدنظر دارند و لذا آن را تشویق می‌کنند.

علی‌رغم محدودیت‌هایی که در جامعه و نظام آموزشی چین وجود دارد، در این مدارس بچه‌ها با عشق به کتاب و کتاب‌خوانی و به‌طور کلی با خواندن رشد می‌کنند

سه ستون اصلی فرهنگ کتاب‌خوانی

چکیده‌ای از گزارش کارول گوردون در نشریه «کتابخانه آموزشگاهی» در ژانویه سال ۲۰۱۴:

همان‌طور که اشاره شد سفر من به چین با ملاقات با تینا چان، مدیر اجرایی بنیاد چن یت - سن - بنیادی که توسط تاجر هنگ‌کنگی به همین نام تأسیس شده است - آغاز شد. تینا می‌خواست نوآوری برنامه مؤسسه‌اش را با مرکز بین‌المللی کمک هزینه تحصیلی کتابخانه آموزشگاهی، در دانشگاه راجرز^{۱۵}، که من دانشیار آنجا و استاد آن دانشگاه هستم به اشتراک بگذارد؛ و چون پروژه من در حمایت از بروز سواد در کتابخانه مدرسه بود، مرا برای مشاهده آن پروژه و ارائه به معلمان و مدیران دعوت کرده بودند. خوب است بدانید که در مدارس چین، کتاب‌خوانی بخشی از برنامه سوادآموزی است و با هدف ارتقای سواد خواندن دانش‌آموزان صورت می‌گیرد.

در حین بازدید به ما گفته شد که مدارس ابتدایی چین بزرگ هستند. به‌طوری که در هر مدرسه از ۷۰۰ تا ۸۰۰ کودک، در پایه‌های اول تا ششم، درس می‌خوانند. ساختمان مدرسه طوری است که اغلب به هر پایه یک طبقه را اختصاص می‌دهند. همچنین

خواندن با صدای بلند در بین گروه‌های هم‌سالان

در مدارس ابتدایی چین، هر معلم مسئول توسعه نگرش خواندن مثبت^{۱۵} و عملکرد تحصیلی خوب دانش‌آموزان است.

جیمز هنری^{۱۴} مشاور استرالیایی به دانش‌آموزان شائکهای، برای خواندن، نمره عالی ۵ می‌دهد

مدیر مدرسه هر روز به طور فعال درگیر فعالیت خواندن است. دانش‌آموزان برای همه مخاطبان مدرسه با صدای بلند کتاب می‌خوانند و حتی برای معلمان و والدین رخدادهای توسعه حرفه‌ای خلق می‌کنند.

می‌کنند. معلم کتاب را با شور و شوق و با هیجان می‌خواند و آن حس را به بچه‌ها انتقال می‌دهد. وی پس از اتمام خواندن صفحه کتاب، از بچه‌ها سؤالاتی ساده و باز پاسخ^{۱۸} می‌پرسد؛ مثلاً نظر شما درباره شکل ظاهری مورد علاقه برای انتخاب جلد کتاب^{۱۹} چیست؟ اگر چه هدف معلم از سؤال پرسیدن تعیین میزان درک مطلب دانش‌آموزان از کتاب است اما برای تعامل با مخاطبان و علاقه‌مند کردن آن‌ها به موضوع کتاب نیز سؤالاتی می‌پرسد. معلم‌ها در این درس‌ها، از راهبردهای مطالعه کردن^{۲۰} مانند سؤال از نویسنده^{۲۱} و یا استفاده از سرنخ‌های متنی^{۲۲} استفاده می‌کنند. در حقیقت، بسیاری از مدیران برای معلم‌ها و کادر مدرسه، دوره‌های آموزشی، برای آموزش خواندن با صدای بلند، برگزار کرده‌اند. در برنامه کتاب‌خوانی، خواندن و پرسیدن «درس خواندن»^{۲۳} نامیده می‌شود. در این درس دانش‌آموزان درباره کتاب، به صورت گروهی با گروه هم‌سالان^{۲۴} صحبت می‌کنند.

کتاب گویا

یکی دیگر از برنامه‌های زیر بنایی آموزش خواندن کتاب‌های گویا^{۲۵} و یا اجرای نمایش‌نامه‌ای^{۲۶} از کتاب خوانده شده است. در این بخش از برنامه مدیر به معلم و دانش‌آموز اجازه می‌دهد تا تئتری از کتاب را اجرا کنند. بدین ترتیب برای تولید این شبه نمایش‌نامه، مجموعه کاملی فراهم می‌شود و صحنه، لباس، موسیقی و دیگر هنرهای مرتبط در اختیار آنان قرار می‌گیرد. این برنامه نشان می‌دهد که برای دادن انگیزه بیرونی^{۲۷} کتاب‌خوانی به دانش‌آموز و پاداش او، نباید فقط به آنچه معمولاً در مدارس انجام می‌شود، مانند برگزاری مسابقه کتاب‌خوانی، آزمون از

کتابخانه مدرسه به‌عنوان مرکز برنامه کتاب‌خوانی برای توسعه سوادآموزی است. کتابخانه به دانش‌آموزان کمک می‌کند که در هر زمان که تمایل دارند کتاب بخوانند.

در این مدرسه، تمرین عملی مبتنی بر شواهد^{۱۶} با سه روش، برای پرورش پیشرفت مستمر و مسئولانه، به کار گرفته می‌شود. اول: در این مدرسه، زمینه کاری لازم را برای تمرکز دانش‌آموزان بر روی عناصر انگیزشی و درگیر شدن در فعالیت کتاب‌خوانی و خواندن فراهم می‌کند.

دوم: معلمان برای جمع‌آوری شواهد تشویق و ترغیب می‌شوند تا اینکه چگونه راهبردهای تدریس آن‌ها عملکرد هر کودک مؤثر است و یا براساس پیشرفت دانش‌آموز، در روش تدریس خود تجدید نظر کنند.

سوم: معلمان آثار برجسته دانش‌آموزان را که شامل نقاشی‌های رنگارنگ و نوشته‌های توصیفی است و حاصل خلاصه و برداشت آنان از چیزی است که در کتاب‌ها خوانده‌اند، در معرض دید دیگران قرار می‌دهند.

به‌هنگام بازدید از یک کلاس اول ابتدایی، مشاهده کردم که معلم به برجسب و نوشته روی جلد کتابی که با صدای بلند می‌خواند اشاره کرد. روی برجسب نوشته شده بود: این کتاب برای کودکان باهوش است؛ و من دیدم که دانش‌آموزان روی صندلی می‌خکوب شدند و با دقت گوش دادند. بارها شنیدم که معلمان چینی می‌گویند، «ما می‌خواهیم کتاب خواندن مانند غذا خوردن و خوابیدن یک خصوصیت روزانه زندگی هر دانش‌آموز باشد» کتاب خواندن با صدای بلند جزء اصلی برنامه سوادآموزی دوره ابتدایی است. در این برنامه، معلم هر روز، در کلاسی با حضور حدود ۵۰ دانش‌آموز با استفاده از میکروفونی که در دست دارد، کتابی را می‌خواند که بچه‌ها صفحات بزرگ آن کتاب را به صورت الکترونیکی روی یک صفحه تخت تلویزیون^{۱۷} مشاهده

**اجرای برنامه کتاب گویا
به همه دانش‌آموزان
فرصت می‌دهد قبل از
اینکه بتوانند بخوانند، به
یک قصه گو، نویسنده و
بازیگر تبدیل شوند**

کتاب، چکیده کردن کتاب و جایزه دادن متکی بود، در عوض باید انگیزه درونی^{۲۸} کودک مانند علاقه به داستان و پاسخ به حس زیبایی شناختی^{۲۹} او را به طریقی پرورش داد.

این‌گونه تئاترها معمولاً در خارج از محیط مدرسه، در محیط‌های بزرگ و فضای باز اجرا می‌شود؛ اگر چه برخی از کتابخانه‌های مدارس، فضاهای اجرا و نمایش نیز دارند.

در برخی مدارس ابتدایی چین اجرای تئاتر معمولاً تشریفات عالی هر روز انجام می‌شود و اکثر دانش‌آموزان مدرسه هم در آن شرکت می‌کنند. در برخی کشورها مثل آمریکا برنامه‌ای مشابه با عنوان «تئاتر خوانندگان»^{۳۰} اجرا می‌شود، اما این فعالیت در مدارس چین با مقیاس بسیار بزرگ‌تری انجام می‌شود.

اجرای برنامه کتاب گویا به همه دانش‌آموزان فرصت می‌دهد، قبل از اینکه بتوانند بخوانند، به یک قصه گو، نویسنده و بازیگر تبدیل شوند. از مشخصه‌های دیگر برنامه این است که به کودکان خردسال کمک می‌کند ضمن احترام به فرهنگ شفاهی، به راحتی لغات گفتاری را به لغات نوشتاری تبدیل کنند. اصولاً در کودکانی

که به بحث وارد می‌شوند، درباره کتاب گزارش می‌دهند، کتاب را با صدای بلند می‌خوانند و در برنامه خواندن مشارکت می‌کنند، خودکارآمدی و اعتماد به نفس مشهودتر است و در برخی از تئاترهایی که در کلاس اجرا می‌شود بین خواندن و موسیقی نیز ارتباط برقرار می‌گردد.

اختصاص زمان برای خواندن

در مدرسی که برنامه کتابخوانی «اس سهر» اجرا می‌شود، در برنامه روزانه مدرسه و خارج از آن نیز زمان کتابخوانی و خواندن در نظر گرفته شده است. مثلاً مدیر مدرسه برنامه جلسات گروهی کتابخوانی^{۳۱} را برای اجرا در فضای وسیعی در بیرون مدرسه هماهنگ می‌کند. در این برنامه دانش‌آموزان می‌ایستند و به صورت گروهی به سؤالات مدیر پاسخ می‌دهند. در برنامه‌های دیگر، جلسه ۳۰ دقیقه‌ای «مطالعه در سکوت»، دانش‌آموزان از سه تا چهار کتابی که در کشوی میز کلاس خود دارند، یک کتاب را می‌خوانند.

برنامه اضافی دیگر درس خواندن شامل دو بار «کتاب خواندن معلم با صدای بلند» است. در اینجا، کنش معلم به مثابه یک «مطالعه‌گر نمونه» با سرمشق خواندن و خواننده الگو^{۳۲} برای دانش‌آموزان به شمار می‌آید. در برنامه کتابخوانی، معلم، علاوه بر اینکه دانش قبلی و شناخت دانش‌آموزان از موضوع را زیر نظر دارد، ذهن دانش‌آموزان را فعال می‌کند تا از راهبردهای خواندن بهره بگیرند؛ به موقع پیش‌بینی و نتیجه‌گیری کنند؛ خلاصه‌هایی از کتاب داشته باشند؛ از سرخ‌های متنی و تصویری سودجویند و از نویسنده سؤال نمایند.

اصولاً در کودکانی که به بحث وارد می‌شوند، درباره کتاب گزارش می‌دهند، کتاب را با صدای بلند می‌خوانند و در برنامه خواندن مشارکت می‌کنند، خودکارآمدی و اعتماد به نفس مشهودتر است

دانش‌آموزان نیز در کارگاه‌های آموزشی معلم‌ها حضور می‌یابند و مشارکت می‌کنند. در آنجا به آن‌ها آموزش داده می‌شود که چگونه در اجرای «درس خواندن» فرزندان خود مشارکت داشته باشند. مادران و پدران چینی، مانند بسیاری از والدین دیگر، تمایل دارند در آموزش فرزندان خود سهیم باشند. در یکی از کارگاه‌ها این سؤالات توسط پدر و مادری پرسیده شد که: «چگونه می‌توانیم زمانی را به کتابخوانی برای فرزندم اختصاص دهیم؟ و در کجا و چه زمانی باید کتاب بخوانیم؟» معلم ضمن تشویق آن‌ها به کتابخوانی پاسخ داد شما در هر مکانی حتی در ایستگاه اتوبوس و در طی روز و در هر زمان می‌توانید برای کودکانتان کتاب بخوانید.

در چین، بزرگ‌سالان در کلاس درس یا هر مراسم مناسبی انجمن‌ها که در مدرسه برگزار می‌شود با صدای بلند برای دانش‌آموزان کتاب می‌خوانند.

هدف این جلسات آموزش والدین درباره مزایای بی‌شمار کتاب خواندن است. معلم تأکید می‌کند که کتاب خواندن بر رشد اخلاقی، بهبود رفتار و مهارت حل مسئله فرزندان آن‌ها تأثیر مثبت دارد. پدر و مادر می‌آموزند که کتاب خواندن علاوه بر اینکه باعث تقویت حافظه و تمرکز عمیق‌تر می‌شود. کودکان را قادر می‌سازد، بسازند، تصور کنند و پیش‌بینی نمایند.

در چین فرهنگ غنی کتابخوانی، از «پیوستگی خواندن-نوشتن» در پایه اول ابتدایی آغاز می‌شود. دانش‌آموزان علاوه بر هنر خلاقانه و نوشتن درباره آنچه خوانده‌اند، کتابی تألیف می‌کنند که در کتابخانه مدرسه نگهداری می‌شود. مدیران اجرایی برنامه کتابخوانی اس سهر جهت دستیابی به عملکرد مدارس مجری، برای برنامه‌ریزی و مقایسه گزارش‌ها، نشست‌هایی را به‌طور منظم برگزار می‌کنند و مدرسی که برنامه را به‌صورت قوی اجرا کرده‌اند در حمایت از مدارس ضعیف‌تر مشارکت می‌کنند.

دسترسی به منابع آموزشی و کتاب‌دار

علی‌رغم محدودیت‌ها و نظارت‌هایی که برای مواد خواندنی در چین وضع شده است، در مدرسه‌هایی که برنامه کتابخوانی اجرا می‌شود انتخاب آزاد در مدرسه نیز تشویق می‌شود و هر کتاب از ارزش بالایی در این مدارس برخوردار است. جای کتاب فقط در کلاس‌های درس یا در کتابخانه نیست، بلکه کتاب در هر جایی از مدرسه، در گوشه و کنار دیوار، در راهروها، در سالن‌ها و محل‌های اجتماع مدرسه، در لابی‌ها و... پیدا می‌شود. هر مکانی محل خواندن است و اغلب دانش‌آموزان، مسئولیت نظارت بر مناطقی که کتاب در آنجا قرار دارد و تمیز و مرتب نگه‌داشتن کتاب‌ها را به عهده دارند.

معلم‌ها به‌طور منظم نمایشگاه‌های کتاب و جشنواره‌ها را سامان می‌دهند و دانش‌آموزان نیز در این مراسم کتاب اهدا می‌کنند. روزی که من وارد جشنواره کتاب یک مدرسه شدم دانش‌آموزی بلند شد و کتابی را تکان داد و شعار داد: «عشق من کتاب است!»^{۳۳}

مشارکت والدین

در مدرسی که برنامه کتابخوانی را اجرا می‌کنند والدین

گرفته شده است؛

۴. هدف برنامه کمک به دانش‌آموزان برای مهارت در کتاب‌خوانی و خواننده مشتاق و مادام‌العمر شدن است. کنفوسیوس^{۳۵} گفته است: «هنگامی که نمی‌توانید به‌طور آشکار به اهداف خود برسید، اهداف را تغییر ندهید، بلکه اقداماتتان را مناسب کنید.» نویسنده مقاله در پایان پیشنهاد می‌دهد که کتابداران مدرسه‌ها، به مثابه پیش‌قراولان سوادآموزی، می‌توانند با استفاده از این تجربه، برنامه «خواندن داوطلبانه» را در مدارس خود اجرا کنند؛ و معتقد است به منظور خلق یک جامعه باسواد، به ایجاد فرهنگ سالم سوادآموزی در مدرسه نیاز داریم.

* بی‌نوشت‌ها

1. collaborative infrastructure
2. Stone Soup Happy Reading Alliance (SSHRA)
3. Chen Yet - Sen Family Foundation
4. reading scores
5. Common Core State Standards
6. Literacy - Centered education
7. Tina Chan
8. Rutgers University
9. book carts
10. three - tiered approach
11. Stephen Krashen (۱۹۷۳) معتقد است که یادگیری زبان باید به شیوه یادگیری زبان اول باشد؛ مانند یادگیری کودکان
12. The power of Reading: Insights from the Research (Libraries Unlimited, 1993)
13. reading improves through reading
14. James Henri,
15. Positive reading attitudes
16. evidence - based practice
17. flat - screen TV
18. open - ended questions
19. book cover
20. Reading Strategies
21. questioning the author
22. contextual clues
- (استفاده از بافت متن یا سرخ‌های متن شامل: استفاده از تصاویر موجود در متن، کلمات قبل و بعد از کلمه مورد نظر، نشانه‌گذاری‌های متن و همچنین زبان مادری (چون زبان‌ها کلاً به نوعی با هم ارتباط نزدیکی دارند)
23. reading lesson
24. peer - led groups
25. Talking books
26. theatrical dramatizations
27. extrinsic motivation
28. intrinsic motivation
29. aesthetic
30. readers' theater
31. community reading sessions
32. model reader
33. "I love to read!"
34. floating book system
35. Confucius

* منابع

1. A Literacy Lesson from China: What an Exuberant Culture of Reading Can Teach Us.
2. By Carol A. Gordon on January 13, 2014.
This article was published in School Library journal's January 2014 issue.

اگر چه کادر آموزشی این مدارس، کتابخانه مدرسه را حیاتی‌ترین و اصلی‌ترین مکان دسترسی به مواد خواندنی می‌دانند، اما مفاهیمی مثل مدرک کتابدار مدرسه، سواد اطلاعاتی، و یادگیری پژوهش خود راهبری در مدرسه جایگاهی ندارد. در این برنامه نظام ردیابی، گردآوری و سازماندهی کتاب وجود ندارد. در بین هفت مدرسه‌ای که این برنامه را اجرا می‌کردند تنها یک مدرسه کتابخانه‌ای داشت که برای گردش منابع از نظام ذخیره و بازبایی خودکار استفاده می‌کرد و در هیچ مدرسه‌ای دانش‌آموزان دسترسی به اینترنت نداشتند. یکی از مدارس هم سامانه کتاب شناور^{۳۴} را ابداع کرده بود که در آن هر کتابی مرتب در حال امانت در گردش بود و هر دانش‌آموز مسئولیت به اشتراک‌گذاری یک عنوان کتاب با دیگران را داشت.

البته مدارسی که ما دیدیم، نمونه کاملی از مدارس چین نبودند اما در مجموع گام بزرگی در آموزش و پشتیبانی از برنامه سوادآموزی برداشته بودند. در مدل فوق چند نکته وجود دارد:

۱. بین مدیر، معلم و والدین برای کتاب‌خوانی توافق وجود دارد؛
۲. معلم و والدین، خود کتاب‌خوان‌اند از این‌رو الگویی برای کتاب‌خوانی دانش‌آموزان و فرزندان خود هستند؛
۳. در برنامه مدرسه زمانی برای فعالیت‌های خواندن در نظر

